

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

32 Desere presbyteru[m], qui scorta palam retinebit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

modo cum uxoribus suis eorum connubia dissolventes; aut privantes eos familiaritate adinvicem in tempore opportuno. Quicumque ergo diligens et inventus fuerit in subdiaconali ordinatione, aut diaconali, aut sacerdotali, hic nullo modo perhibeatur ad talem ascendere gradum pro uxoris suae legitime cohabitatione. Nec etiam tempore ordinationis suae profiteri cogatur; quod abstinere debeat à legali propria uxoris familiaritate. Item 7. ¶ Oportet eos, qui altari ministrant, in tempore oblationis à sanctorum continentibus esse in omnibus; ut à Deo possint consequi, quae simpliciter postulant. ¶ Si quis igitur praesumpserit contra Apostolicos canones aliquos presbyterorum, & diaconorum privare contactu, & communione legalis uxoris, deponatur. Similiter & presbyter aut diaconus, qui religionis causa uxorem suam expellit, excommunicetur: si vero in hoc permanserit, deponatur.

¶ Quoniam] Graeci sic habetur: *ἵνα οὐδὲν ἐκ τῶν ποιησάντων τὰς νόμους ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐκείνης διατάξεως ἰδίᾳ ἴδῃ, ἰδίᾳ ἴδῃ, ἰδίᾳ ἴδῃ.* id est, Quoniam in Romana ecclesia loco canonis traditum esse cognovimus, &c. Hanc vero ecclesia Romana traditionem non solum B. Hieronymus contra Iovinianum, Humberus supra citatus, & alii Latini scriptores defendunt, sed etiam Balsamon in explanatione hujus canonis satis aperte probat. Verum de similibus hujusmodi canonibus, qui sextae synodo adscribuntur, quod sit sciendum, ad c. Habes libron. dist. 19. satis explicatum fuit.

Hoc autem ex loco intelligendum est. Orientalis enim ecclesia (cui sextae synodus regulam servandi praescripsit) votum castitatis in ministris altaris non suscepit.

C. XIII. ¶ Occidentalis, non orientalis ecclesia castitatis obtulit votum.

Unde Stephanus Papa ait in prima alicene synodi, ab ipso in Basilica Lateranensi congregata.

¶ Liter e se orientalem traditionem habet ecclesiarum, aliter hujus sanctae Romanae ecclesiae. Nam earum sacerdotes, diaconi, atque subdiaconi matrimonio copulantur: istius autem ecclesiae, vel occidentalium nullus sacerdotum à subdiacono usque ad episcopum licentiam habet conjugium fortendi.

¶ Matrimonio] Id est, possunt simul esse in sacri ordinis, & matrimonio juncti. Nam neque illi, postquam ad sacros ordines ascendissent, licebat contrahere matrimonium.

¶ Similiter & capitulum Nicolai ex loco consideratur, quia gens Bulgarorum à noviter ad fidem conversa, propositum sacrae religionis ex integro assensionem nondum dixerat. ¶ Quod autem in c. 6. synodi, presbyter non legitimus, e. nuptii detentus, puniatur, non legales nuptiae secunde intelligenda sunt, à quibus auctoritate canonica sacerdos quilibet debet esse immunus. Illud autem Gangresis concilii: [Si quis discernit presbyterum conjugatum, &c.] similiter intelligendum est: vel localiter traditum, vel conjugatum ab ea appellatum, quam ante tempus ordinati sui duxerat. Illud quoque Martini g. Papa: [si subdiaconus secundam duxerit uxorem] non dissimiliter intelligendum est. Primam enim uxorem ante subdiaconatum habere permittitur: qua defuncta, vel castitatem professâ, promovetur iste ad subdiaconatum. Praeceptor autem, si secundam desideravit nuptias, sententia Martini Pp. subiacet.

DISTINCTIO XXXII.

¶ Servanda est ergo continentia ab omnibus in sacris ordinibus constitutis.

C. I. ¶ Neg. etiam subdiaconis connubium conceditur.

a Lige dignus] sed ob glossam non est mutatum. b al. translationis. c Pann. l. 3. c. 54. d sup. 25. dist. c. ult. e sup. 25. dist. c. presbyterum. f sup. 25. dist. c. si quis. g 7. 24. dist. c. si subdiaconus, ex Martino Bicaurensi.

Unde Leo Papa ad Anastasium episc. 12. cap. 3. & 4. ait.

¶ Omnium a sacerdotum tam excellens est electio, ut hac, quae in aliis membris ecclesiae vacant, b à culpa in illis tamen habeantur illicita. Nam cum extra clericorum ordinem constitutis, nuptiarum societati, & procreationi filiorum suorum sit liberum, ad exhibendam tamen perfectae continentiae puritatem, nec subdiaconis quidem connubium carnale conceditur, ut & qui habent, sint tanquam non habentes, & qui non habent, permaneant singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus est à capite, dignum est custodiri, quanto magis in primo, vel in secundo, tertio servandum est, ne aut Levitico ministerio, aut presbyterali honore, aut episcopali excellentia quisquam idoneus astringatur, qui se à voluptate uxoria nec dum transisse detegitur.

¶ Vxoriam] Sec emendatum est ex epistola Leonis, & ceteris collectionibus, praeterquam Leone in part. 6. cap. 95. nam ibi est, in antea apud Gratianum, luxuria. Ex isto autem epistola loco ostenditur eo quoque tempore in multis ecclesiis eam fuisse consuetudinem, ut subdiaconi à propriis uxoribus abstinerent. Quod tamen ante B. Gregorium non erat generaliter omnibus ecclesiis praecipuum, quippe cum in Sicilia aliter observaretur, c. nullum sup. dist. 28. Et ante triennium dist. 31.

C. II. P. A. L. E. A.

Item Gregorius Leonis Episcopo Catin. lib. 3. epist. 34.

¶ Multorum c relatione comperimus, hanc apud vobis olim consuetudinem tenuisse, ut subdiaconi suis licite miscerentur uxoribus. Quod ne denuo quisquam praesumeret, à servo Dei sedis diacono ex auctoritate nostri decessoris est isto modo prohibendum, ut eodem tempore, si qui jam uxoribus fuerant copulati, unum à duobus eligerent, id est, aut à suis uxoribus abstinerent, aut certe ministrare nulla ratione praesumerent. Et quantum dicitur, Speciosus tunc subdiaconus pro hac re ad administrationis se suspendit officio, & usque in obitum sui tempus, notarii quidem gestu officium; & à ministerio quod subdiaconum oportuerat exhibere, cessavit, & post aliqua. ¶ De cetero vero fraternitas tua sit omnino sollicita, ut quos ad hoc jam officium contigerit promoveri, hoc quam maxime diligenter inspicat, ne si uxore habent, miscendi se cum eis licentia potiantur, sed ad similitudinem Apostolicae sedis, eos cuncta observare sub nihilominus districtione constituat.

C. III. ¶ Extra sacros ordines constituti ducant uxores, & ab ecclesia stipendia accipiant.

Item Gregorius Augustino Anglorum episcopo cap. 2. ad secundam interrogationem.

¶ Si d qui verò sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere non possunt sortiri uxores debent, & stipendia sua exterius accipere, quia & de eisdem patribus, de quibus praefatus sumus, novimus scriptum esse, quod dividebatur singulis, prout cuique opus erat. De eorum ergo stipendio cogitandum atque providendum est, & sub ecclesiastica regula sunt tenendi, ut bonis moribus vivant, & canendis psalmis invigilent, & ab omnibus illicitis cor, & lingua, & corpus Deo auctore conservent.

C. IIII. ¶ Subdiaconus uxorem ducere non licet.

a Burch. lib. 1. cap. 5. & lib. 2. cap. 148. Ansel. lib. 7. cap. 17. lib. 6. cap. 15. infra. Ivo part. 5. c. 39. & p. 6. c. 98. & 221. Pann. lib. 3. cap. 100. b al. non vacantur ad culpam. c 7. 7. q. 2. Ansel. lib. 3. cap. 138. Pelyc. lib. 4. tit. 31. d 7. 72. q. 1. qua rna. 6. si quis. Ivo part. 6. cap. 16. Pannorm. lib. 3. cap. 105. e Ad. 2.

Item Nicolaus Papa Odoni a Viennensi Archiepiscopo.

DE b illo clerico, Alverico e nomine, quem per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatum caste vixisse dicitis, cur vestra auctoritate uxorem duxerit, miramur, eo quod nulli unquam (exceptis illis, quibus ecclesiastica regula habere permittit) uxorem ducendi licentiam damus.

C. V. Non audiat Missa presbyteri concubinam habentis.

Item Nicolaus Papa omnibus episcopis.

NVllus e Missam audiat presbyteri, quem scit concubinam indubitanter habere, aut subintroductam mulierem. Vnde etiam ipsa sancta synodus hoc capitulum sub excommunicatione statuit, dicens: Quicumque sacerdotum, & diaconorum, &c. Sicut in subsequenti 1 cap. Alexandri II. continetur.

¶ Sicut in subsequenti] Hac clausula est Gratiani commentu referre ex capite Nicolai ea, que proxime ex Alexandro relatu fuerat. Sicut enim eadem verba. Nam Nicolaus II. in epist. qua extat, omnibus episcopis catholicis scripsit se in concilio, quod Roma habuit. cxxii. episcoporum, hunc canonem edidisse, quem postea Alexander II. (ut ipse etiam testatur in epist. * manuscripta) in concilio a se habito isdem verbis repetuit. Sicut in Pannormia appellatur decretum Nicolai junioris. & Alexandri.

C. VI. Non est audienda Missa presbyteri, qui concubinam habet.

Item Alexander secundus.

PRater f hoc autem precipiendo mandamus, ut nullus Missam audiat presbyteri, quem scit concubinam habere indubitanter, vel subintroductam mulierem. Vnde etiam sancta synodus hoc capitulum sub excommunicatione statuit, dicens. Quicumque sacerdos, diaconus, subdiaconus post constitutum beate memorie predecessoris nostri sanctissimi Papae Leonis, ac Nicolai de castitate clericorum, concubinam palam duxerit, vel duxam non reliquerit, ex parte omnipotentis Dei, & auctoritate beatorum Apostolorum Petri, & Pauli precipimus, & omnino contradicimus, ut Missam non caneret, nec Evangelium, aut Epistolam ad Missam legat, neque in presbyterio ad divina officia cum his qui praefata constitutioni obediens fuerint, maneat, neque partem ab ecclesia suscipiat. ¶ Precipientes etiam statuimus, ut hi praedictorum ordinum, qui eisdem predecessoribus nostris obediens castitatem servaverint, iuxta ecclesiam, quibus ordinati sunt, (sicut oportet religiosos clericos) simul manducant, & dormiant, & quidquid eis ab ecclesia competit, communiter habeant. Et rogantes in morem, ut ad Apostolicam, communem scilicet vitam, summopere pervenire studeant, quatenus professionem cum his consecuti, qui centesimo b fructu ditantur, in caelestia patria mereantur adferri. Deinde, ut decima & primitiae, seu oblationes vivorum, & mortuorum ecclesiae Dei, fideliter reddantur a laicis, & ut in dispositione episcoporum sint, quas qui retinuerint, a sanctae ecclesiae communione separentur.

¶ Et rogantes] Hac usque ad vers. deinde, addita sunt ex epistola manuscripta Alexandri, quorum aliqua etiam sunt in concilio Nicolai, in quo est praeterea sequens versio. deinde, qui in epist. Alexandri non est.

¶ pars. Verum principia harum auctoritatum contrarie videtur Hieronymo, & Augustino i, & ceteris, qui

a. al. Adon. b. pro part. 6. cap. 119. c. al. Alverico. d. al. habendi. e. In synodo Romana 119. episcoporum in basilica Constantiniana. Panorm. 13. cap. 135. * in epist. proxima notat. indicata. f. Pannorm. ibid. & lib. 1. cap. 122. g. Leo IX. in conc. Romano. h. Matth. 23. i. 2. q. 1. neque in bonis.

Christi sacramenta neque in bono, neque in malo homine fugienda ostendunt, sicut subsequens causa simoniacorum plenius demonstrat. Sed Urbanus II. in epist. destinata propositio sancti Irenaei hanc contrarietatem determinat, dicens: [Ad hoc 1 vero quod subiungitur in eadem epistola, id est, utrum sit utendum ordinationibus, & reliquis sacramenti a criminosis exhibitis, ut ab adulteris, vel simoniacis violatoribus, vel huiusmodi. Ad hoc, inquam, ita respondemus. Si schismate, vel haeresi ab ecclesia non separantur, eorundem ordinationes, & reliqua sacramenta, sancta, & veneranda non negamus, sequentes beatum Augustinum a, qui super Ioannem de huiusmodi rana copiose quam veraciter disserit. Aut enim [Baptizatus servus bonus, sive servus malus: non sciat se ille, qui baptizatur, baptizari, nisi ab illo, qui sibi tenet baptizandi potestatem] & paulo post: [Non horreat columba ministerium malorum, respiciat Domini potestatem] & infra. [¶ Attamen decessores nostri Nicolaus, & Gregorius ad Missam sacerdotum, quos tales revera esse constituerit, fideles abstinere decreverunt, ut peccandi licentiam & ceteris auferrent, & huiusmodi ad dignam poenitentiam sacramenta revocarent. Scribit hoc predecessor noster Gregorius Rudolpho Duci Suevo, & Bertulpho Duci Carantanorum inter cetera: [Officium simoniacorum, & in fornicatione iacentium scienter nullo modo recipiatis, & quantum potestis, tales a sancti ministerii e, ut oportuerit, prohibeatis, &c.] Porro ad haec, qua sibi scholasticus in eadem epistola obijciuntur, id est, si corpus & sanguis Christum non sunt, & alia, qua praediximus, proprias non habent virtutis dignitates, quid agentibus obstat? Ad haec, inquam, ita respondemus, proprias quidem habent virtutis dignitates, ut praefatus Augustinus ait super Ioannem contra Donatistas, sed agentibus vel suscipientibus eadem sacramenta contra praefatorum Pontificum instituta (nisi forte sola morte interveniente, ut patet sine baptizate, vel communiione quilibet humanis rebus excedat) e, inquam, in tantum obstat, ut vere id idololatra sint, cum talibus & ordinationibus, & sacramentorum consilio, & aliter, quam praemissum est, scienter susceptis, vehementer a sancti canonibus prohibeantur. Aut enim Samuel e Propheta. [Quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriae nolle acquiescere.] ¶ Hac de mali catholici, qui intra ecclesiam sunt. Ceterum schismaticorum, & haereticorum sacramenta, quoniam extra ecclesiam sunt, iuxta sanctorum Patrum traditiones, scilicet Pelagii, Gregorii, Cypriani, Augustini, & Hieronymi, formam quidem sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitentur, nisi cum ipsi, vel eorum sacramenti initiati per manus impositionem ad catholicam redierint unitatem. Sciendum vero, quod canones Apostolorum, (quorum auctoritate orientales, & ex parte Romanae vultur ecclesia) & insignis Cyprianus martyr, & lxxx. episcopi cum eodem, baptisma haereticorum, & levitatum diaboli appellant. Stephanus g vero, & Cornelius martyres, & Pontifices Romani, & venerabilis Augustinus h in lib. de baptismo eundem Cyprianum, & praefatos episcopos ob hanc causam vehementer redargunt, affirmantes baptisma, sive ab haeretico, sive schismatico, ecclesiastico more celebratum, ratum esse: & merito: quia alia in baptismo, & alia in reliquis sacramentis consideratio est, quippe cum & ordine prior, & necessarius sit. Subito enim mortuus, prius baptizate, quam Dominici corporis communiione, vel alio sacramenti consilio, & dum forte catholici non invenitur, saluus est ab haeretico baptisimi sacramentum sumere, quam in aeternum perire. Et hanc sententiam praescriptum Pontificum, Cornelii, Stephani, & Augustini, secuti sunt In-

a. Tract. 5. ad cap. 1. Ioannis, circa medium. b. Gregorius VII. lib. 2. reg. epist. 41. c. mysterii. orig. d. al. fore. e. 1. Reg. 15. * Can. 45. 46. & 47. f. Lib. 1. epist. 12. ad Iamarianos, & epist. ad Iubajanon, qua ante illius concilium posita est. g. In concil. Stephan. 1. h. Aug. lib. 7. contra Donatistas.

C. XVII. PALEA.

[Item Hieronymus a ad Nepotianum de Vita clericorum, & alibi.]

Hospitalium r. tuum aut rati, aut nunquam mulierum pedes terant: Quia non potest z toto corde cum Deo habitare, qui foeminarum accessibus copulatur. Foemina z conscientiam secum pariter habitantis exurit. Nunquam de formis mulierum disputes. Foemina nomen tuum noverint: vultum nesciant. Foeminam, quam bene videris conversantem, mente dilige, non corporali frequentia s. Si bonum est mulierem non tangere, malum est ergo tangere.

1 Hospitalium] Caput hoc habetur in multis manuscriptis, & sine Palea nomine. Est autem collectum ex variis B. Hieronymi locis, in quibus de vitanda mulierum consuetudine agitur.

2 Non potest] In epistola ad Oceanum, qua non putatur esse B. Hieronymi, legitur, Mihi crede, non toto corde cum Domino habitare, &c.

3 Foemina] Ibidem paulo superius, flammigero igne percudit foemina conscientiam pariter habitantis, exuriturque fundamenta mentium.

4 Noverint] Antea legebatur, foemina nomen tuum nesciant. Emendatum est ex aliquo manuscripto, & ex epistola Hieronymi ad Rusticum monachum.

5 Frequentia] In epistola ad Oceanum est, frequentes ornatu.

C. XVIII. Presbyter uxorem suam quasi sororem diligat, & quasi hostem fugiat.

Item Gregorius in dialogo, lib. 4. cap. 2.

Presbyter b quidam sibi commissam regebat ecclesiam cum magno timore Domini, qui ex tempore accepti ordinis presbyteram suam ut sororem diligens, sed quasi hostem cavens, ad se propius accedere non sinebat, eamque sibi appropinquare nulla occasione permittens, ab ea sibi communionem funditus familiaritatis abscidit.

C. XIX. Vidua, vel seniores, presbyteri appellantur.

Tributeram vero quam debeamus accipere, Laodicense concilium, c. 11. ostendit dicenti.

Mulieres r, quae apud Graecos presbyterae appellantur, apud nos viduae, seniores, univerae, & matricuriae appellantur, in ecclesia tanquam ordinatas constatae non debere.

1 Mulieres] Sic habet Prisca versio Graecae: τὰς τῶν πρεσβυτέρων γυναῖκας ὡς ἐκείνην ἡμεῖς, ἢ ὡς μητέρας ἐκκαθάρσει καὶ ἀγάπῃ. id est, Quod non oporteat eas, quae presbyterae, vel praesidentes dicuntur, in ecclesia collocari: quae est Dionysii versio, praeterquam in ultimis verbis. Ille enim habet, ecclesiis ordinari. Et videndum est Basilium ad eum locum.

DISTINCTIO XXXIII.

1 Ecc, quod in sacri ordinibus constituti uxores habere non possunt, vel si bigami aliqui fuerint nuptes, ad sacra ordines ascendere non valent. Sed quoniam, si quis praeter uxorem concubinam habuerit, utrum in sacerdotibus praesertim valeat? Tali a sacri ordinibus auctoritate canonum Apostolorum prohibetur: in quibus cap. 17. sic statutum legitur.

C. I. Secundu nuptiu post baptismu copulatus, aut concubinam habens, ad sacrum ordinem ascendere non valet.

1 Quis e post acceptum baptismu secundis nuptiis fuerit copulatus, aut concubinam habuerit, non potest fieri episcopus, non presbyter, aut diaconus, aut

a In epist. ad Oceanum. Ibid. In epist. ad Nepotianum prope finem. In epist. ad Rust. In epist. ad Oceanum. contra Iovin. b Pamm. h. v. l. 6. c. 1. d. 1. e. 1. f. 1. g. 1. h. 1. i. 1. j. 1. k. 1. l. 1. m. 1. n. 1. o. 1. p. 1. q. 1. r. 1. s. 1. t. 1. u. 1. v. 1. w. 1. x. 1. y. 1. z. 1. aa. 1. ab. 1. ac. 1. ad. 1. ae. 1. af. 1. ag. 1. ah. 1. ai. 1. aj. 1. ak. 1. al. 1. am. 1. an. 1. ao. 1. ap. 1. aq. 1. ar. 1. as. 1. at. 1. au. 1. av. 1. aw. 1. ax. 1. ay. 1. az. 1. ba. 1. bb. 1. bc. 1. bd. 1. be. 1. bf. 1. bg. 1. bh. 1. bi. 1. bj. 1. bk. 1. bl. 1. bm. 1. bn. 1. bo. 1. bp. 1. bq. 1. br. 1. bs. 1. bt. 1. bu. 1. bv. 1. bw. 1. bx. 1. by. 1. bz. 1. ca. 1. cb. 1. cc. 1. cd. 1. ce. 1. cf. 1. cg. 1. ch. 1. ci. 1. cj. 1. ck. 1. cl. 1. cm. 1. cn. 1. co. 1. cp. 1. cq. 1. cr. 1. cs. 1. ct. 1. cu. 1. cv. 1. cw. 1. cx. 1. cy. 1. cz. 1. da. 1. db. 1. dc. 1. dd. 1. de. 1. df. 1. dg. 1. dh. 1. di. 1. dj. 1. dk. 1. dl. 1. dm. 1. dn. 1. do. 1. dp. 1. dq. 1. dr. 1. ds. 1. dt. 1. du. 1. dv. 1. dw. 1. dx. 1. dy. 1. dz. 1. ea. 1. eb. 1. ec. 1. ed. 1. ee. 1. ef. 1. eg. 1. eh. 1. ei. 1. ej. 1. ek. 1. el. 1. em. 1. en. 1. eo. 1. ep. 1. eq. 1. er. 1. es. 1. et. 1. eu. 1. ev. 1. ew. 1. ex. 1. ey. 1. ez. 1. fa. 1. fb. 1. fc. 1. fd. 1. fe. 1. ff. 1. fg. 1. fh. 1. fi. 1. fj. 1. fk. 1. fl. 1. fm. 1. fn. 1. fo. 1. fp. 1. fq. 1. fr. 1. fs. 1. ft. 1. fu. 1. fv. 1. fw. 1. fx. 1. fy. 1. fz. 1. ga. 1. gb. 1. gc. 1. gd. 1. ge. 1. gf. 1. gg. 1. gh. 1. gi. 1. gj. 1. gk. 1. gl. 1. gm. 1. gn. 1. go. 1. gp. 1. gq. 1. gr. 1. gs. 1. gt. 1. gu. 1. gv. 1. gw. 1. gx. 1. gy. 1. gz. 1. ha. 1. hb. 1. hc. 1. hd. 1. he. 1. hf. 1. hg. 1. hh. 1. hi. 1. hj. 1. hk. 1. hl. 1. hm. 1. hn. 1. ho. 1. hp. 1. hq. 1. hr. 1. hs. 1. ht. 1. hu. 1. hv. 1. hw. 1. hx. 1. hy. 1. hz. 1. ia. 1. ib. 1. ic. 1. id. 1. ie. 1. if. 1. ig. 1. ih. 1. ii. 1. ij. 1. ik. 1. il. 1. im. 1. in. 1. io. 1. ip. 1. iq. 1. ir. 1. is. 1. it. 1. iu. 1. iv. 1. iw. 1. ix. 1. iy. 1. iz. 1. ja. 1. jb. 1. jc. 1. jd. 1. je. 1. jf. 1. jg. 1. jh. 1. ji. 1. jj. 1. jk. 1. jl. 1. jm. 1. jn. 1. jo. 1. jp. 1. jq. 1. jr. 1. js. 1. jt. 1. ju. 1. jv. 1. jw. 1. jx. 1. jy. 1. jz. 1. ka. 1. kb. 1. kc. 1. kd. 1. ke. 1. kf. 1. kg. 1. kh. 1. ki. 1. kj. 1. kl. 1. km. 1. kn. 1. ko. 1. kp. 1. kq. 1. kr. 1. ks. 1. kt. 1. ku. 1. kv. 1. kw. 1. kx. 1. ky. 1. kz. 1. la. 1. lb. 1. lc. 1. ld. 1. le. 1. lf. 1. lg. 1. lh. 1. li. 1. lj. 1. lk. 1. ll. 1. lm. 1. ln. 1. lo. 1. lp. 1. lq. 1. lr. 1. ls. 1. lt. 1. lu. 1. lv. 1. lw. 1. lx. 1. ly. 1. lz. 1. ma. 1. mb. 1. mc. 1. md. 1. me. 1. mf. 1. mg. 1. mh. 1. mi. 1. mj. 1. mk. 1. ml. 1. mn. 1. mo. 1. mp. 1. mq. 1. mr. 1. ms. 1. mt. 1. mu. 1. mv. 1. mw. 1. mx. 1. my. 1. mz. 1. na. 1. nb. 1. nc. 1. nd. 1. ne. 1. nf. 1. ng. 1. nh. 1. ni. 1. nj. 1. nk. 1. nl. 1. nm. 1. nn. 1. no. 1. np. 1. nq. 1. nr. 1. ns. 1. nt. 1. nu. 1. nv. 1. nw. 1. nx. 1. ny. 1. nz, 1. oa. 1. ob. 1. oc. 1. od. 1. oe. 1. of. 1. og. 1. oh. 1. oi. 1. oj. 1. ok. 1. ol. 1. om. 1. on. 1. oo. 1. op. 1. oq. 1. or. 1. os. 1. ot. 1. ou. 1. ov. 1. ow. 1. ox. 1. oy. 1. oz, 1. pa. 1. pb. 1. pc. 1. pd. 1. pe. 1. pf. 1. pg. 1. ph. 1. pi. 1. pj. 1. pk. 1. pl. 1. pm. 1. pn. 1. po. 1. pp. 1. pq. 1. pr. 1. ps. 1. pt. 1. pu. 1. pv. 1. pw. 1. px. 1. py. 1. pz, 1. qa. 1. qb. 1. qc. 1. qd. 1. qe. 1. qf. 1. qg. 1. qh. 1. qi. 1. qj. 1. qk. 1. ql. 1. qm. 1. qn. 1. qo. 1. qp. 1. qq. 1. qr. 1. qs. 1. qt. 1. qu. 1. qv. 1. qw. 1. qx. 1. qy. 1. qz, 1. ra. 1. rb. 1. rc. 1. rd. 1. re. 1. rf. 1. rg. 1. rh. 1. ri. 1. rj. 1. rk. 1. rl. 1. rm. 1. rn. 1. ro. 1. rp. 1. rq. 1. rr. 1. rs. 1. rt. 1. ru. 1. rv. 1. rw. 1. rx. 1. ry. 1. rz, 1. sa. 1. sb. 1. sc. 1. sd. 1. se. 1. sf. 1. sg. 1. sh. 1. si. 1. sj. 1. sk. 1. sl. 1. sm. 1. sn. 1. so. 1. sp. 1. sq. 1. sr. 1. ss. 1. st. 1. su. 1. sv. 1. sw. 1. sx. 1. sy. 1. sz, 1. ta. 1. tb. 1. tc. 1. td. 1. te. 1. tf. 1. tg. 1. th. 1. ti. 1. tj. 1. tk. 1. tl. 1. tm. 1. tn. 1. to. 1. tp. 1. tq. 1. tr. 1. ts. 1. tt. 1. tu. 1. tv. 1. tw. 1. tx. 1. ty. 1. tz, 1. ua. 1. ub. 1. uc. 1. ud. 1. ue. 1. uf. 1. ug. 1. uh. 1. ui. 1. uj. 1. uk. 1. ul. 1. um. 1. un. 1. uo. 1. up. 1. uq. 1. ur. 1. us. 1. ut. 1. uu. 1. uv. 1. uw. 1. ux. 1. uy. 1. uz, 1. va. 1. vb. 1. vc. 1. vd. 1. ve. 1. vf. 1. vg. 1. vh. 1. vi. 1. vj. 1. vk. 1. vl. 1. vm. 1. vn. 1. vo. 1. vp. 1. vq. 1. vr. 1. vs. 1. vt. 1. vu. 1. vv. 1. vw. 1. vx. 1. vy. 1. vz, 1. wa. 1. wb. 1. wc. 1. wd. 1. we. 1. wf. 1. wg. 1. wh. 1. wi. 1. wj. 1. wk. 1. wl. 1. wm. 1. wn. 1. wo. 1. wp. 1. wq. 1. wr. 1. ws. 1. wt. 1. wu. 1. wv. 1. ww. 1. wx. 1. wy. 1. wz, 1. xa. 1. xb. 1. xc. 1. xd. 1. xe. 1. xf. 1. xg. 1. xh. 1. xi. 1. xj. 1. xk. 1. xl. 1. xm. 1. xn. 1. xo. 1. xp. 1. xq. 1. xr. 1. xs. 1. xt. 1. xu. 1. xv. 1. xw. 1. xx. 1. xy. 1. xz, 1. ya. 1. yb. 1. yc. 1. yd. 1. ye. 1. yf. 1. yg. 1. yh. 1. yi. 1. yj. 1. yk. 1. yl. 1. ym. 1. yn. 1. yo. 1. yp. 1. yq. 1. yr. 1. ys. 1. yt. 1. yu. 1. yv. 1. yw. 1. yx. 1. yy. 1. yz, 1. za. 1. zb. 1. zc. 1. zd. 1. ze. 1. zf. 1. zg. 1. zh. 1. zi. 1. zj. 1. zk. 1. zl. 1. zm. 1. zn. 1. zo. 1. zp. 1. zq. 1. zr. 1. zs. 1. zt. 1. zu. 1. zv. 1. zw. 1. zx. 1. zy. 1. zz.

prorsus eorum, qui ministerio i sacro deservunt. 1 Ministerio] Graec: τὸ ἱερωτικὸν τὸ ἐργαζόμενον, id est, qui sunt in catalogo sacerdotali.

Deservientes sacro ministerio, intelliguntur subdiaconi, qui calicem diacono offerunt, & acolythi, qui cum ceru diaconi praecedunt, unde & oeroforarii dicuntur: qui etiam vinum, & aquam preparando calice subministrant. Concubina intelligenda est praeter uxorem, ut iste sit sensus capituli: [Si quis post acceptum sacrum baptismu secundis nuptiis fuerit copulatus, aut concubinam duxerit:] distinguendum est, antequam uxorem duxerit, seu post mortem uxoris.

C. II. Duarum Matronarum maritus post baptismum, clericus non ordinatur.

Unde B. Gregorius s. ait.

Maritum a duarum post baptismum matronarum clericum non ordinandum, neque eum qui unam quidem, sed comarbinam, non matronam habuit, nec illum, qui viduam aut repudiatam, vel meretricem in matrimonium assumperit: nec eum, qui semetipsum quolibet corporis sui membro indignatione aliqua; vel iusto, vel iniusto timore superatus, truncaverit: nec illum, qui iufuras accepisse vincitur, aut in scena luisse dignoscitur: nec eum, qui publica penitentia mortalia crimina deservit: neq; illum, qui in furiam aliquando versus insanivit, vel afflictione diaboli vexatus est: neque eam, qui per ambitionem ad imitationem Simonis Magi d, pecuniam obtulerit e.

1 Gregorius] Hoc caput sumptum est ex cap. 72. libelle de ecclesiasticis dogmatibus, qui inter opera B. Augustini editus est, atque ex eo alibi saepissime ab ipso Gratiano citatur. A Trinitate autem adscribitur Aluino, ab alio Isidoro. Sed plures, & majoris auctoritatis Gemadio tribuunt, ut Valfridus. Strabo lib. de Reg. eccl. cap. 20. Petrus Lombardus sentent. 2. dist. 8. S. Thomas quodlib. 12. art. 10. Platina in Symmacho, & alii.

C. III. Arreptis, vel epileptici sacris altaribus non ministrant.

Item Pius Papa.

2 Communiter s diffinimus, ut nullus de iis, qui in terram arrepti a demonibus eliduntur, aut quolibet modo vexationis incurtibus efferuntur, vel sacris audeant altaribus ministrare, vel indisculse se ingerant sacramentis divinis, exceptis illis, qui corporis incommoditatibus dediti, sine huiusmodi passionibus in terram probantur elisi: qui tamen & ipsi tandem erunt ab officii sui ordine, & loco suspensi, quousq; unius anni spatio per discretionem episcopi inveniantur ab incuria demonum liberati z.

C. IIII. De eodem.

Item Nicolaus Papa.

Clerici b qui in adolescentia a demonibus cognoscuntur obsessi, ad superiorem sacri regiminis gradum ascendere non possunt. Simile quiddam habetur in concilio Arausico, l. c. 16. Ivo cetera Nicolaum Aluino locans archiepiscopo, ad quem etiam fortasse scribitur c. quorundam, 7. dist. 34.

C. V. De eodem.

Item Gelasius Papa; epist. ad universos episcopos per Lucianum constitutos, c. 21.

Vsque i adeo sane compertimus illicita quaeque protrumpere, ut demonibus, similibusque passionibus incertis ministeria sacrosancta tractare tribuatur. Qui-

a Anselmo lib. 7. cap. 22. al. 26. Ivo part. 8. cap. 295. Polye. lib. 2. tit. 31. b deslet.] orig. c al. pro ordinatione. d Aldor. 2. c. esset.] orig. f Burchard. lib. 3. cap. 72. Ivo part. 2. cap. 125. Polye. lib. 4. tit. 31. g alieni.] ceteri collectores. h Ivo part. 11. cap. 104. i Burchard. lib. 2. cap. 20. Polye. lib. 3. tit. 9. cap. 21. Ivo part. 4. cap. 88. & part. 6. cap. 49.